

1. સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીનું અવસાન કેવી રીતે થયું?

- સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતી જ્યારે જોધપુર રાજ્યની મુલાકાતે હતા તે સમયે વિરોધીઓને ભોજનમાં કાચનો ભૂકો કે ઝેર ભેળવીને ખવડાવતાં 30 ઓક્ટોબર, 1883 ના રોજ તેઓનું અવસાન થયું.

2. રામકૃષ્ણ પરમહંસના મતે મનુષ્યએ કયાં ત્રણ કાર્યોને મહત્વ આપવું જરૂરી છે?

- રામકૃષ્ણ પરમહંસના મતે મનુષ્યના જીવનમાં ધાર્મિક ક્ષેત્રે અધ્યાત્મવાદનું પ્રસરણ, બધા ધર્મ ની પાછળ રહેલા પરમતત્ત્વમાં વિશ્વાસ જાગૃત કરવાનું અને માનવસેવાને લગતું કાર્ય મહત્ત્વનું છે.

3. સ્વામી વિવેકાનંદના ધર્મ વિશેની સ્પષ્ટ માન્યતા જણાવો?

- સ્વામી વિવેકાનંદ ધર્મ વિષે માનતા કે ‘જે ધર્મ કે ઈશ્વર વિધવાનાં આંસુ લૂછી શકે નહિ અથવા નિરાધાર બાળકોના મુખમાં રોટીનો ટુકડો મૂકી શકે નહીં, તે ધર્મ કે ઈશ્વરમાં હું માનતો નથી.’

4. અંગ્રેજોએ ભારતમાં કઈ સેવાઓનો વિકાસ કર્યો હતો ?

- અંગ્રેજો એ ભારતમાં આધુનિક શૈક્ષણિક સંસ્થાનો, રેલ્વે, તારે, ટપાલ, માર્ગ અને વાહનવ્યવહાર અને સંચાર વ્યવસ્થા જેવી વિવિધ સંસ્થાનોની શરૂઆત કરી.

5. બ્રહ્મોસમાજે કઈ બાબતોને મહત્વ આપ્યું ?

- બ્રહ્મોસમાજે એકેશ્વરવાદનો પ્રચાર કર્યો, મૂર્તિપૂજા, વિધિવિધાનો અને બાહ્યાચારને બદલે હૃદયપૂર્વકની પ્રાર્થના, કીર્તન અને પશ્ચાતાપને મહત્ત્વ આપ્યું.

6. સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીએ આર્યસમાજની સ્થાપના ક્યારે અને શા માટે કરી હતી ?

- સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીને ઈ.સ. 1875માં મુંબઈમાં આર્યસમાજની સ્થાપના કરી. આ સંસ્થા દ્વારા તેમણે પશ્ચિમની સંસ્કૃતિના પ્રહારો સામે હિન્દુ ધર્મનું રક્ષણ કરવા પ્રયત્નો કર્યા, આર્યસમાજે બાળલગ્ન વિરોધ, વિધવાવિવાહને ઉત્તેજન, કન્યા કેળવણી, દલિતોદ્ધાર વગેરે જેવી સમાજ સુધારણાની પ્રવૃત્તિ કરી હતી.

7. રામકૃષ્ણ મિશનની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો ?

- રામકૃષ્ણ મિશન તરફથી દેશભરમાં શાળાઓ, દવાખાનાઓ તથા અનાથાશ્રમો ખોલવામાં આવ્યાં છે. આ ઉપરાંત દુષ્કાળ, રેલ, ભૂકંપ, રોગચાળો વગેરે કુદરતી આપત્તિઓ વખતે મિશનના કાર્યકર્તાઓ લોકોની નિઃસ્વાર્થભાવે સેવા કરે છે.

8. સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીનું અવસાન કેવી રીતે થયું?

- સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતી જ્યારે જોધપુર રાજ્યની મુલાકાતે હતા તે સમયે વિરોધીઓને ભોજનમાં કાચનો ભૂકો કે ઝેર ભેળવીને ખવડાવતાં 30 ઓક્ટોબર, 1883 ના રોજ તેઓનું અવસાન થયું.

9. રામકૃષ્ણ પરમહંસના મતે મનુષ્યએ ક્યાં ત્રણ કાર્યોને મહત્વ આપવું જરૂરી છે?

- રામકૃષ્ણ પરમહંસના મતે મનુષ્યના જીવનમાં ધાર્મિક ક્ષેત્રે અધ્યાત્મવાદનું પ્રસરણ, બધા ધર્મ ની પાછળ રહેલા પરમતત્ત્વમાં વિશ્વાસ જાગૃત કરવાનું અને માનવસેવાને લગતું કાર્ય મહત્ત્વનું છે.

10. સ્વામી વિવેકાનંદના ધર્મ વિશેની સ્પષ્ટ માન્યતા જણાવો?

- સ્વામી વિવેકાનંદ ધર્મ વિષે માનતા કે ‘જે ધર્મ કે ઈશ્વર વિધવાનાં આંસુ લૂછી શકે નહિ અથવા નિરાધાર બાળકોના મુખમાં રોટીનો ટુકડો મૂકી શકે નહીં, તે ધર્મ કે ઈશ્વરમાં હું માનતો નથી.’

11. અંગ્રેજોએ ભારતમાં કઈ સેવાઓનો વિકાસ કર્યો હતો ?

- અંગ્રેજો એ ભારતમાં આધુનિક શૈક્ષણિક સંસ્થાનો, રેલ્વે, તારે, ટપાલ, માર્ગ અને વાહનવ્યવહાર અને સંચાર વ્યવસ્થા જેવી વિવિધ સંસ્થાનોની શરૂઆત કરી.

12. બ્રહ્મોસમાજે કઈ બાબતોને મહત્ત્વ આપ્યું ?

- બ્રહ્મોસમાજે એકેશ્વરવાદનો પ્રચાર કર્યો, મૂર્તિપૂજા, વિધિવિધાનો અને બાહ્યાચારને બદલે હૃદયપૂર્વકની પ્રાર્થના, કીર્તન અને પશ્ચાતાપને મહત્ત્વ આપ્યું.

13. સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીએ આર્યસમાજની સ્થાપના ક્યારે અને શા માટે કરી હતી ?

- સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીને ઈ.સ. 1875માં મુંબઈમાં આર્યસમાજની સ્થાપના કરી. આ સંસ્થા દ્વારા તેમણે પશ્ચિમની સંસ્કૃતિના પ્રહારો સામે હિન્દુ ધર્મનું રક્ષણ કરવા પ્રયત્નો કર્યા, આર્યસમાજે બાળલગ્ન વિરોધ, વિધવાવિવાહને ઉત્તેજન, કન્યા કેળવણી, દલિતોદ્ધાર વગેરે જેવી સમાજ સુધારણાની પ્રવૃત્તિ કરી હતી.

14. રામકૃષ્ણ મિશનની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો ?

- રામકૃષ્ણ મિશન તરફથી દેશભરમાં શાળાઓ, દવાખાનાઓ તથા અનાથાશ્રમો ખોલવામાં આવ્યાં છે. આ ઉપરાંત દુષ્કાળ, રેલ, ભૂકંપ, રોગચાળો વગેરે કુદરતી આપત્તિઓ વખતે મિશનના કાર્યકર્તાઓ લોકોની નિઃસ્વાર્થભાવે સેવા કરે છે.